

GERZSENYI GABRIELLA

MOSZKVA SZERINT

Sokan összejöttek tegnap a kertben. „Letapossák a frissen sarjadó füvet” – morogta András a bajusza és a szakála közt félúton. Azért csak tette a dolgát, sütötte faszénen a méretes tarjaszeleteket, grillkolbászokat, csirkemelleket. Hiába mondtam, nem kell annyi enniivalót venni, mindenki úgyis hoz valamit, a végén még ránk romlik. A férjem szereti a nagy lakomákat. A füvet majd rendbe hozza. Grisáék majonézes krumplisalátával és orosz hússalátával kedveskedtek a társaságnak. Grisa bácsi még mindig láncdohányos volt, csakugyan meggyújtotta egyik cigarettát a másíkról, de felhasználta a parazsat is, amin a húsok sülték – András előzékenyen húzott odébb egy kolbászt, hogy helyet adjon a vendégnek, ahogy régen is mindig felhasználta a tüzet, a tűz parazsát a Tisza-parti sátorozások idején, Nagyszőlős határában. Ánya gyűlölte a füstöt, a tüzet és a parazsat, de Grisát szerette, hát csak nevetett, ahogy régen is mindig csak nevetett, ha a férje még evés közben sem tette le a cigarettát. Ánya kiengedte hosszú, szőke haját, és puha kefével bontogatta belőle a gubancokat, kefélte simára, hagyta, hogy a szél fújja, bele a füstbe, a férje arcába, a cigaretta parazsába. Nasztyenka az anyja haját örökölte, hosszú volt és dús az övé is, csak éppen sötét, mint Grisáé. Irigyeltem a Nasztyenka csodálatos haját, teleszedtem a két összeszorított tenyeremet homokkal, s beleszórtam a hajába, ahogy régen is, a Tisza-parton, amikor a felnőttek már a harmadik üveg vodkát bontották fel, és Grisa égő cigarettával a szájában elesett a fűben. Ánya szölongatta a sátorból, hogy jöjjön lefeküdni, de Grisa a fűből felelte: hiszen nagyon is fekszik; és Ánya csak nevetett, és hosszú szőke haját kefélgette.

Berezovszkaja hideg gombasalátát és forró borscs levest tálalt. Ahogy behajolt az asztal fölé, hogy az edényeket elhelyezze, be lehetett látni a ruhája kivágásába; ráncos és nyirkos volt a bőre. A két egymáshoz préselt, irtózatos méretű melle közötti árokból kilendült egy láncon csüngő aranykereszt, és ingaként mozgott a levesestál fölött. Megilletődve néztem, ahogy régen is mindig néztem, hogyan feszül testén a szövet, miként küzdenek a gombok, hogy összetartsák a kivágást, és milyen ütemben emelkedik-süllyed, légzéséhez igazodva, a láncon csüngő aranykereszt. Berezovszkij felhajtott a garázs előtti kavicsos beállóra, és egy jó másfél literes üveggel a kezében

indult felénk a járdán. Útközben meglóbálta az üveget, ahogy régen is mindig meglóbálta, ha valahol a városban összefutottunk, és ő nyomban odaterelt az autójához, megterített a motorháztetőn, kicsapott néhány kis üvegpoharat, és a csomagtartóból hozta a vodkát. Ő nem a nyakában hord keresztet; autójának belsejében, a visszapillantó tükörrre akasztva lóg, nagyobb, mint a feleségéé, de műanyagból van, nem aranyból.

Előkerült a baján is. Valerij bácsi először pár akkordot játszott csupán, de szép lassan belemelegedett, és felharsantak orosz és ukrán népdalok, kommunista dalok, gyermekdalok. Aztán Tánya átvette tőle, folytatta fáradhatatlanul, húzta, ahogy régen is mindig húzta, és apám dühöngött, hogy nem tudja a kéziratát befejezni, mert Tánya szüntelen húzza a bajánt a felettünk lévő lakásban, gyakorol, mert fellépése lesz a zeneiskolában a hatodikosok koncertjén. Aztán valahogyan mégiscsak elfáradt Tánya, vagy a hangszer, mert abbamaradt a muzsika, apám kijött a dolgozószobájából, amelyet addig a láрма elől menekülve magára zárt – persze hiába, mert a muzsika oda is behatolt –, és élvezte, hogy az egész lakásban csend van, s végre befejezheti a kéziratot. A baján működését most sem értettem, ahogy régen sem értettem soha, mi a fortély, ami dallamot csal elő a hangszerből, hiszen nincsenek rajta még billentyűk sem, mint a tangóharmonikán, kizárólag gombok sorakoznak mindkét oldalon, követhetetlen sorrendben.

Szergej Pavlovics napellenzős sapkában, strandpapucsban slattyogott a kiskapu felől, hóna alatt piros reklámszatyrot szorongatva. A kerti padhoz érve ledobta a satyrot, kibújt a trikójából, ki a bermuda nadrágjából is, és sötétkék fecskében vette át a feléje nyújtott vodkás poharat. Egy hajtásra kiitta, majd beugrott a kerti tóba, és gyorsúszásban kezdte szelni a vizet. Hamar átért a túloldalra, bukófordulással indult visszafelé, szabályos tempókkal úszott, ami nem is csoda, hiszen ő volt Beregszászban az úszómester. Nyolc-tíz hossz megtétele után fűgén kiszökkent a partra, és azt harsogta saját magának, hogy „Szerjozsa, kifőlő!”, ahogy régen is mindig harsogta az úszómedencében tempózó gyerekeknek, karjával is mutatva az irányt a zuhanyzók, öltözők felé. Piros reklámszatyrából elővett egy erősen kifakult törülközőt – a moszkvai olimpia logója díszítette: hetykén mosolygó barna medvebocs, derekán ötkarikás csattal záródó öv –, tessék-lássék megszárogatta magát, felöltözött, aztán barátságos vállveregetéssel átvett Berezovszkijtől egy újabb pohárka vodkát. Az olimpiai Misa mackó láttán elmosolyodtam, ahogy régen is mindig mosolyogtam a mackóra, amelyik az utcánk legvégen álló ház kerítését díszítette.

Nagymama megcsóválta a fejét, de nem szólt rá Szergej Pavlovicsra – a családban is csak nagyapára szólt rá, ha ivott, meg néha apámra, persze egyik sem hallgatott rá soha –, helyette inkább szelíden, de határozottan kijelentette: imádkozni kellene, ha már ilyen szépen együtt vagyunk, hiszen vasárnap van, és különben is, nemsokára itt a pünkösd. Hozzátette, hogy tíz perc múlva dél, úgyhogy délben épp jó lesz. Valerij bácsi az órájára nézve megállapította, hogy Moszkva szerint két óra lesz tíz perc múlva, Grisáék viszont Kijev szerint számították az időt, ahogy régen ellenben sosem tették, mert nem volt külön Kijev szerinti idő Kárpátalján.

Berezovszkij nem szólt bele, éppen újabb kör vodkát töltögetett; András a saját poharát a grillsütő melletti ablak párkányára tette, még az első adagjának a fele megvolt. Végül kiegyeztek a magyar idő szerinti számításban, a házigazdák tiszteletére, nekünk pedig, anyámmal, apámmal, nagymamával és nagyapával együtt, fenéig ki kellett inni a poharunkat a tisztelet viszonzásának jeleként. Ki is ittam becsülettel – pedig utálok a vodkát, ahogy régen is mindig utáltam, amikor vendégségek végén beleszagolgattam és belenyalogattam az asztalon hagyott poharakba, csak a bort és a pezsgőt ittam ki örömmel –, de láttam a férjemet a saját italát kilöttyinteni a földre. Eszerint a vodkától nem félti a füvet. Desszertre háromféle süteménnyel készültem, habár Rózsi néném ragaszkodott hozzá, hogy aszorti csokoládé is legyen, nemrég jutott hozzá egy dobozhoz a legfinomabból, ahogy régen is mindig ő jutott hozzá legelőbb a legfinomabb dolgokhoz. Nagymama rászólt, hogy magyarul mondja, de Rózsi néném szeret aszorti csokoládét mondani; zsömle helyett is bulocskát mond, ahogy régen is mindig bulocskát mondott, sült krumpli helyett pedig zsárennij krumplit. Nagypapa éppen behozta a táskarádiót a nótaszót, ahogy régen is mindig behozta a vasárnapi ebédekhez, és megígérte Rózsi nénémnek, hogy a szívkiüldiben az Akácós utat fogja neki kérni, ha már egyszer az Akácfa utcán lakik. Szergej Pavlovics nem tudta, melyik az Akácfa utca a városban – csekély helyismerettel rendelkezett egyébként is, mert már felnőtként költözött oda oroszból, egy szép vörös hajú orvosnő kedvéért, aki azonban sajnálatos módon hamar elhagyta –, de elmagyarázták neki, hogy egy ideje már ulica Kirovának hívják, és a közepén volt a tévészerelő boltja.

A tévészerelő említésére felcsillant apám szeme, szaladt be a házba a saját készülékünkért, amelyik szerinte mostanában vacakol, és a színes műsorokat is csak fekete-fehérben sugározza.

Megszólalt a telefon, anyám közölte, hogy egész biztosan Husztot kapcsolják, ő kérte még reggel a postán. A készülék gyorsan és idegesen csengett,

ahogy régen is mindig gyorsan és idegesen csengett az interurbán hívásoknál. „Kapcsolom Husztot” – mondta a vonal túlsó végén a postáskisasszony, „Szer-
vus, Mártika!” – mondta a kagylóba anyám. „Ma már ne induljatok útnak,
sok a seftelő a határon” – mondta a levegőbe nagymama. Szavait anyám meg-
ismételte a kagylóba, miközben ujjaira csavargatta a csigavonalban kunkorodó
telefonzsinórt. „Mártikáék jól vannak, és mindenkit csókoltatnak” – mondta
a levegőbe anyám, de senki nem figyelt rá, mert a sült hús illata, a vodka
hatása, a déli harangszó és a bajánból felröppenő hangok elterelték a társaság
figyelmét. Csak azért talált az ima meghallgatásra a nagymama szájából, mert
nagymama felállt a lóca ülökéjére, Rózsi néném is mellé állt, és Rózsi néni
senki nem tudja túlharsogni, ahogy régen sem tudta soha senki túlharsogni.
Berezovszkaja kiemelte hatalmas mellei közül az aranykeresztet, hogy ha már
imádkozás, akkor legyen mit kézbe venni; Berezovszkij leakasztotta az autó
visszapillantó tükrén csöngő keresztet, és erre az időre még a vodkásüvegtől
is megvált. Szergej Pavlovics illedelmesen megemelte napellenzős sapkáját,
amit úszás után azonnal visszaillesztett a fejére, akkurátusan beseperve alá
valamennyi kilógó hajszálát. Apám letette kezéből a tévét, anyám letette a
telefont – „Csókollak, Mártikám, legközelebb is beszélgetünk majd” –, Tánya
pedig abbahagyta a bajánozást. Csak Grisa nem hagyta abba a cigarettázást, de
senki nem haragudott érte, természetesen Ánya sem, csak nevetett, és hosszú
haját keféltette, az imádkozás miatt kicsikét lassabban, átszellemült arccal
tekintve az ég felé, és néhány „Bozse moj!”-t sutto-gva.

Ekkor futottak be Holovácskóék. Lida néni egy egész fazék pilmennel
érkezett, itt főzte ki nálunk. Az ő receptje szerint soha egyetlen batyucska
sem szakad ki, nem mállik szét a tészta, nem szabadul ki belőle a hús.
Vászja csak vajjal ette, ahogy régen is mindig csak vajjal ette, az ebédeken,
amikor náluk ültünk a hosszú asztalnál, és Tibi bácsi a gyerekeknek is kris-
tálypohárba töltötte az innivalót. Vászja apró darabokban tette a vajat több
helyre is a tányérban gőzölgő forró tésztára, és gyönyörködött benne, ahogy
megolvadnak a halványsárga darabkák és szétfolynak a batyukon, míg végül
a tányér alján egész kis sárga vajtócsa gyűlik, és abba lehet mártogatni, for-
gatni a pilmont. A vaj mellé én ecetet is csorgatok rá, ahogy régen is mindig
csorgattam, az újévi ebédeken, amikor náluk ültünk a hosszú asztalnál, és
Tibi bácsi a gyerekeknek is kristálypohárba töltötte az innivalót.

Étkezés után Vászja áthívott a gyerekszobába, ahogy régen is mindig
áthívott, és én követtem készségesen, semmiféle nehézséget nem jelentett
számunkra, hogy nem igazán értjük egymást, hosszú percekét töltöttünk akár

teljes némaságban, akár mindketten az anyanyelvünkön beszélve, mert sem a villanyvasúthoz, sem a mototrekhez nem kellett egy szót sem váltanunk. Vászja egyébként is szokva volt a kevert nyelvhez, a családjában leginkább huculul beszéltek odahaza. Az ő motorja valamiképpen mindig gyorsabban ért körbe a pályán, de nem bántam, a villanymozdonyok közül nekem jutott az ügyesebb.

A gyerekszobában a három lányomat találtam, egy közös tik-tok videó elkészítésén fáradoztak, kettő tükör előtt gyakorolta a mozdulatokat, a harmadik filmezte őket, utána szerepet cseréltek. Egyelőre nem voltak elégedettek az eredménnyel, de este fel akarták tenni a világhálóra, ehhez pedig elkélt András segítsége, hogy mindhármukat egyszerre filmezze. Meg akartam ezt beszélni a férjemmel, hiszen a vendégeket mégsem hagyhatjuk magukra holmi házi videózás miatt.

Andrást az étkezőben találtam, a háttérből YouTube-on szóltak a hírek. „Nagyon rossz a helyzet a fronton, az ukránok készülnek a tavaszi ellentámadásra” – mondta a férjem, mialatt egy méretes fazékból húslevest kanalazott az asztalra rakott öt tányérba.

Kinéztem a kertbe. Szomorú látványt nyújtott, ahogy a szél tépázta fű ide-oda hajladozott, a grillsütő fémfedelén kopogtak az esőcseppek, a kis tóra keresztben rádőlt egy ásó. A padon észrevettem egy piros reklámszatyrot. Valamelyik lányom felejtette ott úszóedzés után. Kiszaladtam érte, belekukkantottam. A szatyorban egy erősen kifakult törülközőt találtam – a moszkvai olimpia logója díszítette: hetykén mosolygó barna medvebocs, derekán ötkarikás csattal záródó öv. Nem volt kedvem mosolyogni.